

Datum

1 april 2022

Onderwerp

VNG Inbreng Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer 35 261

Geachte woordvoerders Digitale Zaken,

Woensdag 6 april debatteert u over het wetsvoorstel Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV). Onlangs is het piloottraject met 4 gemeenten (Barneveld, Groningen, Veldhoven en Zevenaar) om de haalbaarheid van de WMEBV in de praktijk te testen afgerond. Daaruit blijkt dat de impact van de WMEBV groot is. Gemeenten vragen uw inzet voor de volgende onderwerpen:

1. *Maak een geleidelijke invoering mogelijk en bepaal het tempo in afstemming met gemeenten*
2. *Stem de invoeringsdatum af met samenhangende wetgeving*
3. *Verduidelijk de scope van de plicht tot het bieden van passende ondersteuning bij de dienstverlening: geldt dit alleen voor de gemeente of ook voor organisaties waar de gemeente taken aan heeft uitbesteed*
4. *Veranker de informatiepunten digitale overheid (IDO's) op termijn wettelijk en voeg de middelen hiervoor toe aan het gemeentefonds.*
5. *Compenseer gemeenten voor de financiële gevolgen van de WMEBV.*

Geleidelijke invoering

Uit de pilots blijkt dat het implementeren van de WMEBV een omvangrijke operatie is. Het aantal (deel)processen dat geraakt wordt is groot: in de pilotgemeenten zijn er ruim 400 processen waarbij bestuurlijk verkeer plaatsvindt. Dit aantal processen is onafhankelijk van de gemeentegrootte. De processen zijn belegd bij veel verschillende organisatieonderdelen binnen de gemeente en alle bedrijfsvoeringsaspecten binnen de gemeente worden geraakt door het wetsvoorstel:

- Processen, werkinstructies, procesbewaking.
- Beleggen van nieuwe taken en (coördinatie van) verantwoordelijkheden in de organisatie.
- Systemen die primaire processen ondersteunen, zaaksystemen, de website, archiefsystemen en andere systemen.
- Beveiliging op een passend niveau: niet te zwaar om geen onnodige belemmeringen op te werpen, niet te licht om geen onveilige situatie te creëren.
- Veel personeelsleden krijgen met een wijziging van hun werkzaamheden te maken.
- Inwoners moeten worden geïnformeerd over de nieuwe werkwijze.
- Nieuwe onderwerpen waar juridische uitspraken over gedaan moeten worden.

Met name het inventariseren van de 400 processen waarbij bestuurlijk verkeer plaatsvindt en de aanpassingen om dit conform de WMEBV te laten verlopen is erg tijdrovend. Het gaat om het inrichten en aanwijzen van elektronische kanalen hiervoor en het in acht nemen van de daarbij geldende eisen en waarborgen. Gemeenten vinden dit een bewerkelijk proces, met een lange doorlooptijd (tussen de 6 en 8 maanden). De impact zal bovendien hoog zijn indien de ICT-functionaliteiten die nodig zijn voor de uitvoering van de WMEBV nog niet beschikbaar zijn in de bestaande systemen. Deze moeten in dat geval worden aangepast of aangeschaft.

De omvang van de opgave maakt het zeer riskant om voor één moment te kiezen waarop alle gemeenten aan de WMEBV moeten voldoen. Een overgangstermijn van bijvoorbeeld 2 jaar waarin de gemeenten zich kunnen voorbereiden en stap voor stap aan de eisen kunnen voldoen is noodzakelijk. Dit geeft de gelegenheid om per product of cluster van producten een logisch moment te kiezen om elektronisch bestuurlijk verkeer mogelijk te maken en de invoering zorgvuldig te laten plaatsvinden. Benodigde ICT-aanpassingen kunnen makkelijker en efficiënter gecombineerd worden met regulier onderhoud en doorontwikkeling. Daardoor leidt een geleidelijke invoering tot minder risico's, lagere kosten en betere uitvoerbaarheid van de wet voor gemeenten. Daarbij kan prioriteit gegeven worden aan soorten bestuurlijk verkeer die veel voorkomen of die vanuit bestuurlijke overwegingen voorrang moeten krijgen.

We vragen om een geleidelijke invoering en om daarbij het tempo van invoering met gemeenten af te stemmen.

Geen gelijktijdige invoering wetten

Gemeenten staan momenteel voor de opgave om de implementatie en uitvoering van een groot aantal wetten en wetsvoorstellen zoals de Wet Open Overheid, de gemoderniseerde Archiefwet en de Wet Digitale Overheid in te regelen. Om aan de verplichtingen van deze wetten te voldoen, moeten gemeenten aanpassingen aanbrengen in de inrichting van onder andere hun werkprocessen, de organisatie en de ICT. Het grote aantal wetten en het zoeken naar de samenhang daartussen trekt een wissel op de capaciteit van gemeenten.

Wij vragen u er daarom bij de minister erop aan te dringen de invoeringsdatum met samenhangende wetgeving wordt afgestemd, zodat deze implementatie van de WMEBV daadwerkelijk uitvoerbaar is.

Passende ondersteuning

De WMEBV draagt een bestuursorgaan op zorg te dragen voor passende ondersteuning bij het verkeer met dat bestuursorgaan (artikel 2.1). Wij hebben de impact van deze zorgplicht extra in beeld gebracht door een representatief aantal gemeenten hierop te bevragen. Uit het onderzoek blijkt dat alle onderzochte gemeenten reeds invulling geven aan deze zorgplicht. De impact van dit onderdeel van de WMEBV lijkt daardoor beperkt. Gemeenten hoeven niet totaal iets anders te doen, maar ook bij nieuwe ontwikkelingen moet het invullen van de zorgplicht wel steeds worden meegenomen.

Onze vraag is wel of de zorgplicht alleen geldt voor de gemeente of ook voor organisaties waar de gemeente taken aan heeft uitbesteed (en die zelf geen bestuursorgaan zijn)? Dat is nu onduidelijk en het zou een flinke uitbreiding van de scope inhouden.

Informatiepunten digitale overheid

Het ministerie van BZK heeft het voornemen in een laatste Nota van wijziging van de WMEBV een artikel toe te voegen dat een wettelijke grondslag treft voor een specifieke uitkering aan de gemeenten in verband met Informatiepunten digitale overheid (IDO's). De IDO's vervullen een nuttige functie in het bieden van ondersteuning aan inwoners met vragen over de digitale overheid. IDO's zijn een instrument om invulling te geven aan de zorgplicht voor passende ondersteuning die de WMEBV introduceert. Met BZK is afgesproken dat de financiering van de IDO's per 2023 via de gemeenten loopt in plaats van de Manifestgroep en de Koninklijke Bibliotheek. Dat biedt ruimte om IDO's ook buiten bibliotheken te vestigen. De gemeente is als eerste overheid, dichtbij de burger, bij uitstek geschikt om regie te voeren op de IDO's en deze te verbinden aan lokale netwerken. Om gemeenten hierop voor te bereiden, voert de VNG samen met de minister van BZK een ondersteuningsprogramma uit in 2022. De specifieke uitkering zien wij als tijdelijke maatregel.

Op termijn is het zaak om de IDO's wettelijk te verankeren en de middelen aan het gemeentefonds toe te voegen. We verzoeken u de minister te vragen hierin te voorzien.

Compensatie kosten

Gelet op de impact is het onvermijdelijk dat aan de WMEBV kosten voor gemeenten verbonden zijn. Incidentele kosten zijn er met name voor de inventarisatie, de organisatie en ontwikkeling van formulieren voor elektronisch verkeer. Onze actuele inschatting is dat het gaat om een incidenteel bedrag van € 15 miljoen. Na de invoering is een permanente coördinatiefunctie nodig om te zorgen dat blijvend aan de wettelijke eisen voldaan wordt. De structurele kosten schatten wij in op € 5 miljoen. Dat is exclusief eventuele hogere kosten voor het gebruik van de diensten van Logius die op gemeenten worden verhaald.

Wij verzoeken u de minister te vragen om, nu de pilots zijn afgerond, met de VNG in gesprek te gaan over de compensatie van gemeenten voor de financiële gevolgen van de WMEBV, conform artikel 2 Financiële Verhoudingswet.